

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lvgdvni, M.DC.LI.**

§. 1. Quomodo alij rationem corporis & spiritus definiant?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

dicatur, noua uiuentia hac experientia cognoscemus. Respondeo, illos homines canescere per productionem cuiusdam qualitatis prius productæ in capillorum radicibus, & deinde diffusæ per partes distantes ab humore, vel qualitate in carne hominis residente.

17 Aliam experientiam cuiusdam vnguenti cuius tactu capilli repente canescunt, quam pro nostra sententia sibi obiecerat Arriaga, in proprium fauorem vult conuerti, quæ negari posset, non enim facile inuenies, qui eam viderit, quia tamen illius difficultas nullius est momenti, in ea resoluenda non immoror: tantum moneo eodem modo illi responderi, ac argumento supra facto respondi.

18 Dicendum est sexto. Vngues non viuere. Hæc conclusio est contra Hurtadum & Arriagam, docentes medios vngues, quibus digiti operiuntur viuentes esse; non verò extremas illorum partes quæ digitis supereminent. Ego sanè differentiam inter medias, & extremas vnguuium partes non inuenio, pars enim quæ nunc est media successu temporis fit extrema, vt patebit, si in medio vngue punctum signes, quod postea in extrema illius parte inuenies. Deinde partes mediæ ac extremæ habent eadem omnino accidentia, neque in illis signum aliquod diuisionis inuenies: ergo sunt vnitæ, ergo sub eadem forma. Meam conclusionem probo, quia vngues nullum habent indicium vitæ: deinde crescunt per iuxta positionem, vt constat experientia per signa terminorum puncti dicta modò; deinde quia si duo signes semper æquè distabunt; qui modus augendi est proprius non viuientium, neque homo mancus dicitur ex eo quod careat vnguibus.

19 Obicit Arriaga: Ex eo quod ossa non sentiant, non licet inferri non esse viuientia: ergo ex eo quod vngues non augeantur per intus sumptionem, id non licebit inferri. Resp. quod etiam si ossa non sentiant, habent tamen proprietates alias, ex quibus inferitur esse viuientia: si verò ossibus demas augmentum per intus sumptionem nullum vitæ indicium in illis remanet.

20 Dicendum est septimo. Semen non viuere. Probat, quia non est pars hominis, non enim dicitur machus puer, in quo nondum semen est elaboratum, deinde quia semen non est datum in ordine ad viuens, in quo formatur; sed in ordine ad generationem aliis viuentis, ex quo inferitur non esse partem hominis, qui illud elaborat, pars enim est in ordine ad totum cuius est pars. Aliam rationem adducit Hurt. desumptam ex Arist. de Generat. animalium c. 3. ante finem, ubi de semine hæc scripsit: Nam illud quoque excrementum est, habetque omnes partes potentia, aliu nullam: ergo semen est excrementum, & non pars hominis: ergo non habet vitam. Quod autem luxuriosi sint debiles & macri, non est quia semen animatur: sed quia sanguinem, qui vitam habebat, infundunt in semine elaborando. Spadones verò machos esse dicimus, non quia careant semine, sed quia carent nervis, quibus semen elaboratur.

21 Dicendum est octauo. Lac non viuere. Probat hæc conclusio eisdem omnino rationibus, ac præcedens, datum est enim à natura intuitu prolis, non intuitu illud elaborantis, neque virgo in qua lac non est formatum, manca dicitur. Deinde lac est excrementum, non verò vt aliqui putant sanguis nimis coctus, quia sanguis est valde calidus, lac verò nimis frigidum.

PUNCTVM V.

An Animus rationalis indiuisibilis sit.

1 Probat multi animum rationalem esse indiuisibilem, ex eo quod spiritualis sit, de qua ratione iudicium ferre non poterimus, neque exactè Puncti difficultatem examinare, si prius non præmisimus quid importet conceptus spiritus, quid conceptus corporis in tota sua latitudine accepti vt distincti ab omni ente spiritali.

S. I.

Quomodo alij rationem corporis & spiritus definiant.

2 Hurtadus disput. 4. de anima, sect. 5. asserit corpus esse quod componitur ex partibus integrantibus extensiuè, aut pertinet ad eam compositionem. Hanc definitionem desumpit ex nostro Vasquez, qui 1. part. quest. 1. disp. 188. n. 30.

ægrè fert Patrem Suarez constituisse præsentiam Angeli ex partibus integrantibus compositam. Contra hanc sententiam plures insurgunt recentiores, qui Patrem Suarez patronum compellant disput. 4. metaph. sect. 1. & latius de Angelis lib. 4. cap. 1. cum illo pugnantiter defendentes non esse de conceptu rei spiritualis carere partibus, in quas integraliter diuidi possit. Cum Suariorum, & recentioribus eorum sententiam sic probo: Gratia habitualis, contra partibus integrantibus intensiuè, ergo sunt possibiles plures gradus gratiæ spiritualis, & inter se distincti pertinent ad vnā compositionem saltem intensiuam, & de facto datur spiritualis gratia diuisibilis in partes intensas. Concedunt aduersarij, & ex concessis infero: ergo potest dari entitas spiritualis diuisibilis in partes extensiuè diuisibiles. Hic totus argumenti cardo: probo consequentiam intensio & extensio in qualitate tantum differunt per ordinem ad subiectum: gradus enim, qui vni eidem subiecto indiuisibiliter sumpti intensi dicuntur, per diuersas subiecti partes distributi dicuntur extensi: ergo gradus qui intensiōem constituunt, possunt extensionem constituere: probo: gradus qui vniuntur eidem subiecto indiuisibiliter sumpti, possunt vni diuersis partibus subiecti, quia per se essentialiter non sunt hi gradus ita inter se connexi, vt petant eandem subiecti partem, vel idem subiectum omnes simul informare, neque per se ipsos vniuntur huic subiecto: ergo hi gradus de facto informantes idem indiuisibile subiectum possunt per diuersa subiecta distribui, ex duobus enim gradibus gratiæ, qui sunt modò in anima huius iusti posset vnus esse in eadem anima, & alter in anima alijs iusti: ergo possunt etiam in diuersis subiecti partibus subiectari: ergo possunt compositionem integrale extensiuè constituere. Virgo: vnio partium subiecti recipientis formam non potest reddere subiectum incapax recipienti partes formæ, quas sine vnione recipere posset, sed duo subiecta spiritalia, si non essent vnita, & quolibet illorum esset totum adequatum posset recipere duos gradus gratiæ: ergo etiam si essent vnita, eosdem posset recipere, & ita posset illi gradus esse in diuersis partibus subiecti distributi.

Dices repugnare subiectum diuisibile potens recipere gradus distinctos gratiæ secundum distinctas sui partes. Contrariò non repugnat qualitas secundum suam entitatem diuisibilis in plures partes: non repugnat subiectum in se diuisibile. Recurris ad distinctionem compositionis intensiuæ & extensiuæ, sed non tutè: Gratia secundum suam entitatem præcisè consideratam compositionem habet, non secundum se intensiuam, vt ab extensiuâ distinguitur, quia gradus gratiæ inter se vniuntur à subiecto abstrahantur, compositionem faciunt non intensiuam, quia intensio subiecti connotat: ergo sicuti non repugnat qualitas secundum se composita ex partibus, non repugnat substantia secundum se diuisibilis in diuersas partes. Ex hac ratione infero compositionem omnem, siue extensiuam, siue intensiuam intrinsecè eiusdem omnino esse rationis, & tantum extrinsecè, & accidentaliter differre. Virgo in sententia veriori, quæ omnibus entitatibus præsentias distinctas impertitur, gratia intensa, vt octo, habet præsentiam diuisibilem in octo partes, quarum qualibet distincto gradui gratiæ correspondet: ergo hæc præsentia haberet compositionem in ordine ad subiectum, non intensiuam, quia non omnes partes gratiæ idem indiuisibile subiectum respicerent: ergo extensiuam: compositio enim extensiuâ non consistit in partibus correspondentibus diuersis spatijs partibus sed diuersis partibus subiecti: si enim modò huius papyri quantitas tota penetraretur, non ideo partes respondentes diuersis illius partibus non eandem compositionem extensiuam in ordine ad subiectum retinerent. Quod si velis compositionem extensiuam non solum entitativam subiecti, sed localem importare, dabo gratiam à subiecto separatâ cuius gradus Deus potest ponere vnū extra alterum localiter, & ita illius præsentia partes extensionem entitativâ & localem subiecti habebunt. Tandè virgo: et si forma spiritalis non possit educi ex materiali subiecto, tamè potest illi vniri, vt patet in anima rationali: ergo poterit Deus gratiam spirituale creare, & illâ vnire subiecto materiali diuisibili cū correspondentia partiu gratiæ ad partes subiecti, & ita compositione integrale extensiuam constituere. Plerique eandem sententiam impugnant ex præsentia Angelis, quæ per diuersas sui partes, in quas est diuisibilis, diuersas spatijs partes respicit, verū tamen facile probatur non esse præsentiam

praesentiam Angeli has partes distinctas continere, & non esse simplicem & indiuisibilem secundum se totam, totum diuisibile spatium, & singulas illius partes respicientem.

4 Efficacissime ad hominem eandem sententiam contra Hurtado impugno: Vnio animae rationalis subiectatur in materia, & est spiritualis in sententia Hurt. sed haec unio habet partes reales distinctas, diuersas materiae partes respicientes; ergo unio haec spiritualis diuisibilis est in diuersas partes integrantes. Negat minorem Hurt. quam sic probat: Si unio animae ad materiam esset impartibilis, in qualibet hominis diminutione perderetur tota illius unio. & alia adueniret. Similiter in qualibet augmentatione noua totalis unio produceretur, & antiqua corrumpereetur: ergo ex qualibet minima augmentatione, & diminutione resisteret alius homo, non solum integraliter: sed etiam essentialiter, quia resisteret alia unio, quae est de hominis essentia. Has illationes admittit Hurt. disp. 5. Physic. sect. 7. subf. 1. n. 12. i. quarum illatum consequens falsum esse ostendit. Nutritio non provenit ab anima secundum se, anima enim separata non causat nutritionem: ergo provenit ab homine: ergo supponit hominem tanquam principium illius: ergo supponit unionem constituentem hominem, sed non potest supponere unionem, ad quam terminatur & cuius est productio: ergo supponit unionem aliunde productam, non aliam nisi praexistente: ergo unio praexistens non corrumpitur in illo instanti temporis, in quo alia producit, nihil enim potest corrumpi in instanti in quo supponitur prius natura, quia in illo iam supponitur existens, & implicat aliquid corrumpi in instanti temporis, in quo existens supponitur: ergo in illo instanti, in quo est nutritio existit duplex unio ad quatuor, una ex parte principij, & alia ex parte termini quod absurdum est, vel ex unione antiqua & producta sit unio ad quatuor diuisibilis in partes.

5 Responderi posset ex doctrina Hurtadi, in homine reperiri duplicem unionem, quandam ex parte materiae diuisibilem in partes materiales, aliam ex parte formae, ex quibus unio diuisibilis tenens se ex parte materiae augenda per aliam partem unionis se tenet ex parte principij nutritiui ad partem unionis materialis producendam in augmentatione, & ad unionem totalem spiritualem tenentem se ex parte formae in eadem augmentatione producenda. Hoc effugium non habent, qui duplicem unionem non concedunt, sicuti Pater Vasquez, & alij, sed iam illud etiam Hurtado praeccludit. Ad nutritionem debet supponi ex parte principij homo essentialiter, per omnia quae illi sunt essentialia, sed si admittatur in homine duplex unio, non sufficienter, & adaequate constituitur per unicam unionem, sed essentialiter dicit utramque, ergo utraque unio debet supponi ex parte principij actionis nutritiuae, & non sufficit supponi unionem tenentem se ex parte materiae.

6 De hac re acutè recentiores latè egere, quorum opiniones referre, satis esse operosum, quia tot sententias quot capita inuenio, omnes tamen ad duas classes reducuntur. Prima est illorum, qui per extensionem localem rationem corporis explicant. Secunda eorum, qui per dependentiam à quantitate, seu materia primà corpoream constituunt. Primi in indiuisibile quantitatis reiciendi sunt, quod non habet extensionem, & est corporeum. Dicunt aduersarij indiuisibile quantitatum ordinari ad extensionem. Non satisfaciet solutio opinantibus totum ex indiuisibilibus componi, quia secundum hanc sententiam, indiuisibile etiam praecisum ab omni alio, & à corpore totam essentiam retinet quantitatis, ac proinde, licet possit cum alio indiuisibili totum componere per se non ordinatur essentialiter ad illud cum quo extensionem constituit, quia sicut non dicimus unam partem integram essentialiter ordinari ad aliam, sic in hac sententia unum punctum quantitatis ad aliud essentialiter non ordinatur. Secundò concedunt multi ex recentioribus possibile esse totum corporeum completum, quod nullam habeat compositionem integram, nec extensionem. Possent dicere hoc totum & illud indiuisibile, fieri impenetrabile, quam solutionem impugnabunt obiectiones, quae contra propriam sententiam adducunt, quibus solutiones nostrae in hac sententia se explicata non poterunt adhibere.

7 Auctores secundae classis impugnandi sunt, quia actio creatiua caloris non dependet à quantitate, neque à materia prima mediata, neque immediata, suum enim respicit

Franc. de Cusaco, & philosoph. Tom. 11.

calorem tanquam terminum, neque medio illo potest à subiecto dependere, cum potius calorem ipsum independentem ab omni subiecto constituat, & posita creatione caloris existit calor omnino independens à quantitate, & à materia prima. Hanc impugnationem, & praecedentem passim apud recentiores reperies: aliter ego sententiam impugno. Phantasma materiale eleuatum ab intellectu spirituali producit in intellectu speciem impressam, vel expressam spirituales: ergo actio productiua talis speciei, quae spiritualis est, & in anima recipitur, pendet à phantasmate: ergo à re corporea: ergo entitas spiritualis potest dependere ab entitate materiali. Forsan haec phantasmata si aliquibus recentioribus apparuissent, deteruissent illos ab hoc dicti modo. Respondebit aliquis dependentiam in genere efficientis à quantitate, non obesse rationi spiritus, neque ratione corporis constituere. Contrà: Nulla definitio huius differentiae meminit, sed omnes rationem corporis explicant per dependentiam à quantitate, seu à re quanta, & quia actio terminatur ad rem quantam, vel corpoream (v.g. calorem) corporea dicitur: ergo potiori iure deberet dici quanta, quia dimanat tanquam à principio, à re quanta, si in hac dependentia ratio corporis consisteret; dependentia enim ab efficiente priorior est, quam à termino.

§. II.

Definitio rei spiritualis, & corporeae iuxta propriam sententiam.

8 Sic ego rationem corporis in tota sua latitudine ut distincti ab spiritu definio. *Entitas, cui in statu, qui naturaliter illi potest accidere, formaliter ratione intrinsece repugnat penetratio cum alia eiusdem speciei omnino à se diuisa.* Illud autem intrinsecè, intelligo ratione ipsius entitatis, vel ratione aliud entitatis, quae illi intrinseca sit, siue sit terminus extrinsecus, siue subiectum, quod dicitur intrinsecum formae, non verò ratione agentis, quod extrinsecè se habet respectu actionis, nam licet actio intrinsecè referatur ad agens, refertur intrinsecè tanquam ad terminum extrinsecum, in ordine ad quem extrinseca dicitur. Ratio spiritus definienda est: *Entitas, cui in statu, qui illi potest naturaliter contingere, non repugnat formaliter ratione intrinsece penetratio cum alia entitate eiusdem speciei omnino à se diuisa.* Definitiones has maiori explicatione existimo non indigere, nihil enim in illis ambiguum, neque obscurum video, nulla enim res corporea poterit assignari, quae priori definitione non comprehendatur, neque spiritualis, quae posterius conceptum subterfugiat. Vtrumque ex argumentorum solutione clarè constabit.

9 Obiicies primò. Species impressae diuersorum obiectorum & illarum actiones productiuae existentes in eadem parte aëris, sunt penetratae, & eiusdem speciei, quando obiecta specie non differunt: ergo potest dari entitas corporea penetrabilis cum alia eiusdem speciei omnino à se diuisa. Respondeo, has omnes entitates non esse omnino à se diuisas, si sunt in eadem parte subiecti, si autem sunt in diuersa parte, penetrari non poterunt. Obserua non posse hanc adhibere solutionem, qui per impenetrationem cum alia re eiusdem speciei conceptum corporis explicant, & omnimodam diuisionem inter extrema non exposcunt.

10 Obiicies secundò. Actio spiritualis, ex vi cuius producit species impressa, vel expressa à phantasmate; non potest penetrari cum alia actione eiusdem speciei omnino à se diuisa: ergo non rectè definiuimus conceptum rei spiritualis. Respondeo, hanc actionem ex se & ratione termini, atque subiecti penetrabilem esse cum alia quacunque eiusdem speciei omnino ab illa diuisa, fieri tamen impenetrabilem ratione principij actiui, à quo dependet, quod non est esse impenetrabilem ratione intrinsece, cum principium actiui extrinsecum sit, ac proinde totam rationem spiritus in se continet, cum ratione sui & ratione omnium, quae illi intrinseca sunt, penetrationis sit capax. Actionem hanc fieri impenetrabilem ratione principij actiui, probatur & explicatur facillè: Actio debet esse approximata phantasmata à quo procedit: sed duo phantasmata omnino à se diuisa existentia in diuersis viucentibus non possunt non distare: ergo actiones ab illis procedentes, & quae necessariò sunt illis intimè praesentes, quia intimam praesentiam habent cum anima, quae idem subiectum informat, ex quo phantasma educitur, non possunt non distare: ergo